

گرنگی کا نی خیا ل

گمشدہ کردنی منداں۔۔ رازا شوان

خیالِ یان ئندش، گورترین سامانی مرځ۔ کلیلی داهـنـانـکانـهـ۔ هـموو ئو داهـنـان و پـشـکـوتـن و شارستانی و شتـهـ سـیر و سـمـر تـکـنـلـځـیانـی، که مرځ دروستیانیکـردوون۔ هـموو ئو گـانـکارـیانـش که لـ بوارکانی زیاندا هاتوونـتـدی۔ لـ سایـی خیالـی مرځـدا هاتوونـتـدی۔ راستیـ بـرجـستـبووکانی ئمـمان، خیال و خـونـکانی دوـنـمان، خیال و خـونـکانی ئمـمان، لـ سبـینـدا دـبن بـ راستی و دـنـدی۔ خیال رگـزکی سـرکـید لـ هـموو داهـنـانـکی هـونـری و زانستیدا۔ خیال ئو هـنـنـنـو فـسوونـاوید، که مرځی خستـهـ سـر مانگ، لـ ساـنـکی نـزیکـی داهاتووشدا، دـخـاتـهـ سـر گـهـهـسـار "مـریخ"۔ خیال دـمانـباتـهـر شوـنـک که بمانـوـت۔ نه بازگـی لـ هـیـ و نه پاسـپـرتی دـوـت۔

(تایلر) دـتـ: "ئو هـزی خـیا، که کاربای ئم شاری بـدیـهـناو"۔

خیال چالاکی کی ئقـیـ، بریتیـ لـ توانای دروستکردن و کهـنـکردنی وـنـ و سیناریـ و بیرکـی دـروونی۔ یان دووبارـ دروستکردنـوی وـنـ لـ مـشکـدا بـ ئو شتـانـی لـ جیهانی راستـقـینـ و لـځـکیدـا بوونیان نیـ۔ خیال جیهانـکی فانتازی دروست دـکات، خیال هانی مرځ دـدات بـ هـنـانـدی خـون و ئامانجـکانـان، لـ میانـی خـیاکردن و هـستـکردن بـ خـشی هـنـانـدیـان، ئمـش هانیان دـدات بـ کهـشـکردن و کارکردن بـ ئوی بیانکـن بـ راستی، زـر جار خـیا پـیـوستـهـ بـ داهـنـان و توانای بینینی جیهان، لـ روانگـیـکی نو و پـرـپـدانـی داهـنـانـان، خیال بـردی بناغـی داهـنـان و دـزینـوی چارـسـرکردنی کـشـکانـان، زاخاوی هـز و خولـیا و ئارـزووکانـمان دـدات، بـ گـانـکارـیـکی راستـقـینـ لـ جیهاندا، خیال پیوستیـ که لـ پیوستیـ گرنگـکانی مرځ، لـ هـر تـمـنـکـدا بـت،

(ئالبـەرت ئىشتاين) دىگەن: "خىيا گىرگىتىش لى زانين. زانين سنووردان، بىلىم خىيا ھەموو جىھان دىگرىتىش. ھەنانى پەشكەوتىن دىدات و بىشدارى لى گەشەكردندا دىكات".

خىيا مىندا، بىرىتىش لى تواناي مىندا، بى پەكەننى وىنى و بىرىكە، كە لى راستىدا بوونىان نىيە. مىندا، بى خىيا جىھانكى ناوازيى نموونەيى تايىت بى خىيان بىيات دىنەن. گەورەكان دىتوانن بى ئاسانى جىاوازي لى نىوان راستى و خىياىدا بىكەن. بىلىم زىرجار مىندا، بى بچووك، خىيا و راستى تەكەك دىكەن.

بى خىيا دارستانكى جىوان دروست دىكەن، پەك لى ئازىي مىندا، دىتوانن لىگە مىندا، بى قىسە بىكەن. يان دىبىنن مىندا، كە دىچەتە ناو سىدوقەكى كارتەنە و بى كەشتىيەكى ئاسمانى دىزانەت، بى خىيا گەشتى ئاسمان دىكات و دىچەتە سەر مانگ و ھەسارەكان. ئەمانە ھەموويان لى جىھانى خىيايى مىندا، بى ئاسايى و سىروشتىن.

خىيا تەخمىنەكى چارەنووسساز لى گەشەكردنى مىندا، بى دىرگەي جىھانەك لى زانستى و فەربوون گەشەكردن و كارامەيى و ئەگەرە بىسنوورەكانىان لىدەكاتە. ئىيانى مىندا، بى خىيا دىستەپەدەكات. دواتر وردە وردە دىچەنە ناو جىھانى راستەقىندە سەختە. جىاوازي لى نىوان راستى و خىياىدا دىكەن. لووتكەي خىيايى مىندا، لى تەمەنى سە تا شەش سەيى، واتە قەناغى پەشە قوتابخانەيى بىنەتەيى.

خىيا لى ئەمەلە دىھا تەوودا، رەتەكى گىرگى لى ئىيانى مىندا، بى ھەيە. مىندا، بى رەگەي خىيا، بى سەبەبە رەبەستەكانى كات و شوۋىن و ئەستەمدا، بازەدەن و سنوورى ھەزەكانى خىيان تەدەپەتەنەن و دىستەيان بى ئەو شتەنە درەژدەكەن كە لى راستىدا ناتوانن بىدەستەيان بەھەنەن. جىھانەكى ئەفسووناوى ناوازي و فانتازى و دىخوازي ناراستى دروست دىكەن.

(س. ج. مەلىرانت) دىگەن: "واز لى مىندا، كەنتان بەھەنەن، با بىكانىان تاقىبەكەنە، لىوانەيى نەبىن بى ھەمە، بىلىم ئەو بى مانەيى نىيە، كە نابەت بى ئازادى بىفەن".

خىيا زەر لىو زىاتەر، كە ئامرازەكى يارىيەكى خىيايى "يارييەكى درامە" مىندا، بىتە، يان زىندە خەۋنەك بىتە. بىكە خىيا رەگەزەكى سەرەكى و ئەو بىناغەيە، كە مىندا، بى تەگەيشتەنى خىيان لىسەرى بىيات دىنەن. پەكە بى گەشەكردنى زانستى و ھەزرى و

سازداری و کمالیاتی منداان ددات. خیایا خددرختن و کنجکاو منداان ددوروژندت و چرای داهان هددکات.

گرنگیی کانی خیایا ل گشکردنی منداان:

پدرپدانی خیایا منداان، ل ساانی پکهنانیدا، گرنگیی کی زریان ل ووی هزری و کمالیاتی تیوو هدی. زب کورتی و ب چای چند سوود کی سدر کی خیایا، ل گشکردنی منداان ددخیندوو:

۱- خیایا ردد کی گرنگی ل گشکردن و بزرکردن وی زانستی منداان هدی.

ثاسه تی زیر کی و هشیاری منداان و کارامیید جیاواز کانیا بزرتر ددکات.

۲- خیایا متمان بدهوون و گشبینی و هیوا و ددروون ئاسوودیی ب منداان ددبخشت. ددانخات سدر ئو باوودی ک شتک نیی ناوی ئستیم بت. ل میانی خداید کردن ل ژیا نی داهاتووی کی باشتردا، ل سای ی ئیراد و بیدار کی تدمدا، ل سای ی کوشش و کار و تاقیکردن ودا، هموو خون و هیواکانی مرث دنددی.

۳- خیایا پدر ب توانی زمانی زار کی و نووسراوی منداان ددات. منداان ل کاتی یاریید خدایایید درامایید کانیا. زب گفتوگ لگد یکتیریدا ددکن. یان ل پدر خدیان و قس لگد باب تکانی یاریید کانیا ددکن. وش ی نو بکارد هبن و وش سازیان فراوانتر ددکن، پکها تی رست کانیا باشر دبن. توانای ددشتنی رستی ئا زیان ددبت. ئممش توانای زمانیا بدهزتر و بزرتر ددکات. توانای گوزارشتکردنی باشتریان ل بیر ککانیا ددبت. توانای پدیو ندیکردنیشان باشر ددبت.

۴- منداان ل رگگی خیایاو، فدی ئوو ددبن ک چن پشت ب تواناکانی خدیان ببستن، ل چار سدرکردنی ئو ئاستنگی و کشان ی رووب وویان ددبنوو.

۵- خیایا ئو بناغیید، ک داهانانی ل سدر بنیات ددرت. خدایا هانی منداان ددات ب داهانان و ب گدیینی جیهانی ددرووبریان. خدایا ئگدی بلسنور ددکاتوو، هانی منداان ددات ب گددان ب دوی بیر ک و چمک نویدکاندا. هروها ددرفت ب کارل ککردن و ب ددربین دددهشت، لگدیان پددات پدر ب دیدگا ناواز کانیا بدن.

۶- خـیا و پـیو نـدی کـم مـایـی تـی مـنـدا ن بـه هـز د کـات، فـری نـرم کـانی کـم مـایـی تـی دـبن، دـبـن کـسان کی زیـتر سـزدار و مـهـربان، باـشـتـریـش لـ کـسان تـر تـد گـن، فـری پـیو نـدی هاو و تـی و هاوکاری دـبن.

۷- هونـر و وـژ، دوو ئامـرازی بـه هـزن بـه هـاندانی خـیا و مـنـدا ن، خو نـدن و وـی پـرتووک و وـنـکـشان و موزیک، دـتـوانن هـست و بیرکـردن و وـی نو لـ مـنـدا نـدا بورو وژـنن، پـویـست هـانی مـنـدا ن بـدر ن بـه بـشـداریکـردن لـ چالاکیـی هـونـری و وـژـیـیـکـانـدا، رـگـیـان پـبـدرت بـه شـو و یـکی داهـنـرانـه بیرکـکـانیان دـربـن.

۸- هـیچ شـتـک لـ خـیا و کی تـنـدروست گـرنـگـتر نیـی، بـه گـشـکـردنی مـنـدا ن، ئازادی ئو و یان هـی، کـه جـیهـان کی دـخـواز لـ مـشـکیانـدا دروستـبـکـن، لـ سـایـی هـزی خـیا و، دـتـوانن بـبن کـسان کی تر، فـری سـر بـخـی دـبن.

۹- خـیا و بـشـدار سـر کیـی، لـ بـنـیـاتـنـای کـسـایـی تـی هاو سـنـگی مـنـدا ن.

۱۰- خـیا و کاردان و و ی ئـر نـی لـ سـر تـنـدروستی دـروونی مـنـدا ن هـی.

۱۱- خـیا و پـر بـه تواناکانی بیرکـردن و و ی و خـنـی دـات، سـکـیـک بـه مـنـدا ن دابـین دـکـات، بـه پـراکـتـیز کـردنی بیرکـردن و و ی و خـنـی، لـ گـی بـشـداریکـردن لـ سـینـاریـی گـریـمانـی و چـار سـر کـردنی کـشـکان بـه شـو و یـکی داهـنـرانـه، لـ گـی تاقیکـردن و و هـنـکـردن و و، مـنـدا ن دـتـوانن کـشـ ئا و زـکـانیان چـار سـر بـکـن بـه بـه و ی دـرئـنـجامی نـر نـیان لـ بـکـو و تـو.

۱۲- زـر جـار یاری خـیا و بریتیـی (یاری درامایـی) لـ گـیـان، گـی بـه مـنـدا ن دـات کار کـتری جـاواز و بـگـرن و پـر بـه هاو سـزی بـدن، ئـم چالاکیـان یارمـتـیدـرن بـه پـر پـدانی هـشـاری سـزدار مـنـدا ن، بـه خـیان و کـسانی دیکـ.

۱۳- نواندنی جـستـی و سـینـاریـی خـیا و، وک یاریکـردنی "ما و باجـنـ" یان یاری "گورگ و شوان و مـنـکـانی" هـتـد، ئـم یاریـی خـیا و یـی جـستـیـان، یارمـتـیدـرن بـه پـر پـدان و بـر زکـردن و و ی توانا جو و یـی کانی مـنـدا ن.

۱۴- پـر پـدانی خـیا و مـنـدا ن، یارمـتـی بیرکـردن و و ی داهـنـرانـه دـات، مـنـدا ن دـتـوانن بیرکـکی نو و بـخـنـ زیانـیان و و جـیهـانی دـخـوازی خـیان دروست بـکـن، بـشـدار لـ گـشـکـردنی توانا دـروونیـکان و فراوانکـردنی ئاسـی هـزریان

بکڼن. یارم ټیټیان د ډاټ به گوزارشتکودن و به ټگ یشتن له هسټ کانی ناو ووی خیان.

۱۵- خیا به شکی گرنه له ټندروستی د روونی مندا ټان. همنی و ناسوود ټیان پد به خشت، یارم ټی مندا ټان د ډاټ، به زا ټوون به سر دوود ټی و د ټنگی و ستر ټسی و به زاریدا. به گومان و ټژی مندا ټان، د رواز ټک به جیهان به سنوور ټکانی خیا ټی مندا ټان.

به س ډان چیر کی ټفسان ټی خیا ټئام ټزی کلاسیکی و م ډرن ه ټن، که به تایب ټی به مندا ټان نووسراون. که پ ټامی پ رو ډد ټیان له خ ټگروون.

ټماژ به و و ش د ډد ټین، که له ژر کار ټیگری ټندین ه کاردا، گرنه و ر ټی خیا له گ ش ټکرنی مندا ټان، له مندا ټک و به مندا ټکی تر جیاوازی ه ټی. وک: ټم ټان و ژینگ و هاندان و ټزموون که سی ټکان و کارل ټککودن له گ ټکسانی دیک دا.

دوب ټی: ۲۰۲۶